

DOMOVINA

Upravištvo „Domovina“ v Ljubljani, Presernova ulica 54
Uredništvo „Domovina“, Miklošičeva cesta 16, Telefon 72

Izhaja vsak petek.

Naročnina: Četrtno Din 7.50, polletno Din 15.—
celoletno Din 30.—

Stanovske stranke

Povojna nezadovoljnost, izvirajoča iz razdrapanih gospodarskih prilik, je imela med drugim za posledico tudi porod novih političnih strank, katerih mnoge so zašle v svojem pobijanju zla predaleč, nekatere pa so sploh temeljile na zgrešeni podlagi ter so bile nekaki gradovi v oblakih. Pri nas na Slovenskem je ena poveljnih strank SKS., katere ustanovitev so napredni ljudje spočetka pozdravljali in pričakovali od nje krepke borbenosti proti slovenski nesreči — klerikalizmu.

Žal, se SKS. pri nas ni razvijala v ono smer, kakor se od nje pričakovalo, ker so v njeno vodstvo prišli ljudje, deloma romantični politiki, tavajoči v oblakih in ne računajoči z dejanskim stanjem, deloma razžaljeni uskoki iz drugih strank in izkoriščevalci ugodne prilike, želeči priti tudi sami nekam za voditelje. Ne bomo trdili, da med voditelji SKS. ni poštenjakov in resnih ljudi, vendar nam prilike v današnji SKS. pokazujejo, da so ti v manjšini. Voditelji so zavedli Samostojno kmetijsko stranko, ki je bila le odcepek JDS., brez potrebe v borbo baš tudi proti JDS., in to kljub temu, da so demokrati SKS. vedno in povsod podpirali v borbi proti klerikalizmu.

SKS. je pričela na nelep način in brez utemeljevanja hujskati kmečke ljudi

proti ostalim stanovom ter se druži s srbskimi zemljoradniki, ki so vrhu vsega v borbi napram drugim stanovom še nesramno sirovi. «Kmetijski list» pričinja zmerjati s škrici, da bi zopet vzbudil med ljudstvom ugaslo mržnjo proti vsem, ki niso kmetje, pobira za srbskimi zemljoradniki zlagane šlagerje, da kmet nima nobenih pravic, da prideluje kruh za vse, sam pa ga mora stradati, da so meščanske stranke pijavke, «ki morajo doli», na drugi strani pa isti «Kmetijski list» razlaga n. pr.: «Medtem ko socializem pozna skoro samo industrijskega delavca in kriči komunizem po diktaturi proletariata, pa agrarizem ni razreden. Agrarizem noče vsiliti kmeta za samodržca drugim stanovom, ampak ga hoče z drugimi stanovi vred dvigniti, tako da bi bilo čim boljše življenje zagotovljeno vsemu človeštvu.» Za to se pa baš bori tudi demokracija in demokratske stranke načelo je, da morata vladati enakopravnost in pravično razmerje med stanovi. V tem zmislu je demokratska stranka vedno nastopala; ako ji je katera stranka očitala nasprotno, je nesramno zavijala in le budila instinkte preprostega nepoučenega človeka.

«Kmetijski list» že sedaj nekaj časa razvija nekaj program SKS., toda v vseh teh različnih spisih se opaža kljub na videz učenemu razlaganju praznosta, ne-

enotnost in lov za idejami — znak, da so se spravili na delo površni ljudje brez jasnih načel. Že gori navedeno priča to, Originalni hočejo biti in se zavedajo, da za samokmetijsko stranko, kakor sploh za vsako izrecno stanovsko stranko ni prave podlage — vsaj v naši državi ne.

Gotovo je potrebno, da se tudi kmet organizira, toda v nepolitični stanovski organizaciji ter s pomočjo te brani svoje interese, kakor to vidimo pri industrijskih, trgovskih itd. Kam pa pridemo, če bi imeli za vsak stan svojo politično stranko, recimo: uradniško, obrtniško, industrijsko itd.

Nepolitična kmetijska organizacija bi lahko štela stotisoče članov brez razlike političnega prepričanja in bi baš zato postala velika sila. Ni pa mogoče, da bi kakšna izrecno kmetijska stranka v naši državi spričo naših političnih prilik kdaj uspela, ker se mora tudi takšna stranka glede notranje ureditve države in glede drugih splošnih političnih zadev postaviti na neko stališče. V teh stvareh pa so kmetje, ki sicer nedvomno vsi branie svoje stanovske interese, gotovo zelo različnih naziranj.

Gesla, kakor «Za staro pravdo!» in podobna, nimajo tal, ker so danes vsi državljani popolnoma enakopravni. Dovedovati razumnemu slovenskemu kmetu nekaj, česar ni, je nespametno agitacijsko sredstvo. Govoriti o meščanskih pijavkah, je sploh kruta ironija. Ra-

Klerikalci in davki

Lani.

Duhovni so pred letom
lepó ravnali s kmetom,
povsod so ga obkróžali,
tako-le so ga božali:

«Sirola, plačáš davke
za nenasitne p'javke;
ko pridemo na vládico,
boš plačál le dokládico

in za potrebe naše
boš daroval za maše;
za bore par plesnivih kron
boš služil frank in božji tron!»

Letos.

Ko leto dni premine,
cedé se tigrom sline,
pa se na vlado spravijo
in tebi, kmetič, pravijo:

«Le niže zdaj, nesreča,
prepolna ti je vreča,
za tigre si izbirál nas,
zdaj boš pa še podpirál nas!»

Od spredaj fige kažejo,
od zad' te z davki mažejo.
Zdaj veš: avtonomija
je tigrovska gol'fija!

zen par stotin bogatašev so namreč tako zване meščanske «pijavke» pravcati si romaki, ki komaj žive. Te «pijavke» so v Sloveniji večinoma kmečki sinovi in hčerke (uradniki, obrtniki itd.), ki so «pijavke» le v toliko, kolikor kot razni namščenci od svojih plač ne morejo živeti in morajo hoditi še domov k svojim kmečkim staršem, stricem, bratom po «bero». Naši kmetje, ki imajo takšne sinove in hčerke, glupim protimeščanskim gonjam ne bodo nasedli.

Končno moramo še ponovno poudarjati, da so tudi med kmeti samimi razlike v interesih tako velike, da jih ne bo nikdar mogoče premostiti. Interes koročarja je pač nedvomno popolnoma drugačen kakor velikega kmeta. Tudi razmere v posameznih pokrajinah ovirajo medsebojno zbližanje v eni politični stanovski stranki. Take razlike more premostiti le demokracija, ki zagovarja pravično razmerje med stanovi. Za stanovske interese pa naj se bore stanovske nepolitične organizacije. Baš v naši državi vidimo, da dosegajo stanovske obrtniške in druge organizacije lepe uspehe v borbah za svoje stanovske pravice, ker so te borbe stvarne brez nečednih in demagoških političnih gonj in gesel.

Politični pregled

Komedija današnje vlade se bliža koncu. Čas je že za to, saj tako ne more dalje. Vojni minister je že odstopil, njemu pa bo bržčas morala slediti cela vlada.

Med Davidovičem in Rodićem

ni soglasja. Javno, v časopisih in v razgovorih se zagotavlja na ves glas, da je soglasje popolno, v resnici pa mineva čas, tako dragocen čas, za pusta medsebojna preklanja, pa brez slehernega stvarnega dela. In ubogo ljudstvo naj še dalje prenaša vse slabe posledice tega

dirindaja! Tudi klerikalci so zahrbtni in Davidovičevi demokrati kar strmijo, ko gledajo njihovo delo in kadarkoli njihove lumparije odkrijejo. N. pr. v šolskem vprašanju. Vsem hočejo klerikalci, oziroma njihov minister, ustreči, samo ne Slovencem, Hrvatom in Srbom. Korošec je kot minister prosvete lepo skri-vaj ukrenil razne reči v zadevi

turških šol

Nekaj strašnega! Srbi so kar skočili, ko zvedeli, da pripravlja Korošec otvoritev velikega števila turških šol doli v Makedoniji! Res je, tam je nekaj tisoč Turkov, ki so jih Turki v starih časih poturčili, ali ti «Turki» še danes govorijo srbsko, samo vere so turške. In te reveže bi dr. Korošec rad izročil turškim hodžam v pouk! Enako zahrbtno so se klerikalni ministri hoteli izkazati pri veleposestvih, tej rak-rani na našem narodnem telesu. Po končani vojni je vlada svedčano obljubila, da bo storila vse, da dobi zemljo oni, ki jo obdeluje ni živi od nje; torej kmet! To je čisto naravno in vsak pošten človek mora uvideti, da vladajo v tem oziru še velike krivice pri nas, v Bosni, v Vojvodini in v Makedoniji. V Bosni imajo zemljo v svojih krempljih turški age in begi, v Vojvodini nemški in madžarski grofi in baroni, na Slovenskem in Hrvatskem pa — škofje in prelati. Ljudstvo je pri nas še imelo pogum nastopiti proti grofom in baronom in do-bilo vsaj nekaj zemlje, ali

proti škofom se ne upa nastopiti!

Liže jim roke in jim znaša denar, dela na njihovih poljih za slabo plačo, škofje pa v škrlatu in zlatu mašujejo in izzivajo Boga, ki je živel in umrl v revščini na križu! Le poglejte velikanske gozdove, iz katerih si ljubljanski škof zbira milijon! Zakon je strog in hoče preskrbeti kmeta z rodovitno zemljo, agrarni uradniki so pravični in hočejo razdeliti zemljo po zakonu. Pa je prišel za ministra agrarne reforme klerikalec Vesenjaj, ki

tišči siromašne prevžitkarje k tlom, ker tako zahtevajo škofi in prelati, oblečeni v škrlat! Toda, da govorimo po pravici. Radi škofov in prelatov se zemlja ne razdeljuje nikjer; kmet gleda obupano v graščine, ne more pa doumeti, kdo je njegov sovražnik, kje je vzrok njegove nesreče. V neumnosti, v rimski duševni zaslužjenosti! Tega naj bi se naš kmet osvobodil in postal bi — človek, svoboden človek, kakor so postali svobodni ljudje kmetje v Franciji, kjer pravi ministrski predsednik Herriot, da je klerikalizem največji sovražnik naroda! In Francija je bogata, srečna država, kjer ni duhovniške strahovlade. Zato je seveda Rim velik njen sovražnik, ki se mu ne mara več slepo pokoriti. Pa se bo moral navaditi na nove čase, kakor so se navadili drugi ljudje. Novi čas je čas svobode in ne čas srednjega veka. Poglejmo uspehe v Franciji. Ne samo, da je bila v vojni zmagovita nad najmočnejšo vojaško državo, temveč zmaguje tudi sedaj na vseh poljih. Nemčija se mora uklanjati do tal in prositi, da jo sprejmejo v Zvezo narodov, kjer je tudi naša država včlanjena že od začetka njene obstoja. Mi smo zastopani tudi v kontroli, ki nadzoruje Madžarsko in druge premagane države.

Anglija preživlja notranjo krizo, ali to ni za njo nobena nevarnost, ker je stara, visoko kulturna država; rodoljubje tam ni prazna beseda, temveč je dejansko. Radi raznih vprašanj so tudi tam nesoglasja in

Anglija se nahaja pred volilno borbo, o čemer ministrski predsednik Macdonald že javno govori pred svojimi volilci. Seveda, to je Anglija, kjer je ljudstvo razumno, pri nas se pa po novih volitvah stanje samo slabša, mesto da bi se zboljšalo. Macdonald je v sredo dobil nezaupnico v parlamentu in vlada je padla. Volitve, ki bodo zdaj v kratkem sledile, bodo gotovo vzbujale zanimanje vsega sveta.

Črv vesti

Povest. Spisal Goličan

(Konec.)

III.

Zlata zarja je pravkar pričela razliviati svoj jutranji blagoslov, ko se je Starmanica prebudila na peči. Poskusila je vstati, toda udje so ji nekam zastali, vrtelo se ji je v glavi in temnilo pred očmi. Poklicala je Francko, ki ji je pomagala v posteljo. Skuhala ji je čašo krepilnega čaja, glavo ji je ovila z mrzlimi obkladki.

Hči je zaskrbelo materina nepričakovana bolezen; sklenila je poslati po zdravnika. Temu pa se je odločno upirala mati. «Zame ni zdravila,» je povedala s slabotnim glasom, «sicer pa ga tudi odklanjam. Živela sem dolgo dovolj.»

Francka je glasno zaihtela ter je sedla poleg matere.

«Ne jokaj!» jo je tolažila. «Jokala sem jaz od nežne mladosti do danes. Imela sem vzroke; ti jih nimaš, ker ne razumeš mojih solz.»

Hči se je pomirila, dasi ni umela materinih besed. Molče je zrla na mater, čakaje,

da bo ta govorila jasneje ter ji odkrila vso do sedaj še nepoznano skrivnost.

«Imela sem vzroke,» je ponovila s poudarkom. «Rodila sem te v ubožtvu, rastla si v pomanjkanju; on, čigar dolžnost je bila lajšati najino bedo, me je ostavil v sramoti.»

«Oče!» je vzdrlhela Francka ter si je z rokami pokrila obraz. Prvič je izgovorila to besedo in takoj jo je obšla nejevolja nanj, ki se je sramuje; zraven pa je občutila tem večjo ljubezen do svoje nesrečne matere, vredne usmiljenja in sočutja.

«Bil je žal mladenič,» je nadaljevala, zroč v hčerino lice. «Tvoje obličje je slika njegovega obraza. V mojem rojstnem kraju je služil kot vojak. Slutivši tvoje rojstvo je izginil, kakor izgine zver, ki ugrabi plen. Toda iztaknila sem njegovo bivališče. Sledila sem mu, da izbrisem madež greha in osrečim tebe. On pa se je umaknil, preden sem dospela do njega in nihče ne ve, kod ga goni nemirna vest.»

«Pa kje je njegov dom?» je posegla v besedo Francka, mati pa je obrisala svetlo solzo, ki se ji je utrnila ob zadnji besedi.

«Skozi okno poglej,» je velela in tudi sama se je napol obrnila proti oknu. «Posloj, ki ga vidiš,» je nadaljevala, «je tvo-

jega očeta rojstni dom. Resnik, najin dobrotnik, je njegov oče.»

«Resnikov France — moj oče?» je osupnila Francka. «In toliko časa ste mi prikrivali to skrivnost!»

«Ker sem mu obljubila,» je poudarila bolnica. «Vselej mi ni bilo lahko to premagovanja; danes pa, ko sem izmučena običala pred pragom večnosti, se radujem, da sem krotila jezik in držala dano besedo. Tudi ti, dragica, romaš za menoj. In ko boš na večer življenja dospela na moje mesto, bo tudi tebi sladka zavest, da si izpolnila mojo poslednjo željo. Kar sem ti ravnokar povedala, ne ve razen naju nihče na svetu. Obljubi, Francka, da ne boš nikdar izdala tega, kar sem ti zapala pred odhodom iz življenja.»

«Molčala bom,» se je zavezala Francka in njena roka se je v potrdilo svoje obljube dotaknila materine desnice.

«Se nekaj,» se je spomnila bolnica, ko je stiskala hčerino desnico. «Ne silim te po moji smrti ostati v tem kraju. Prazna ne pojdeš po svetu. V skrinji na dnu hranim vsotico, ki sem jo nabirala po krajcarjih. Vzemi jo, tvoja dota je! Kadar boš na starost jemala od te vsotice, se sponmi svoje nesrečne matere, ki je bila grešnica, a te ni nikdar učila slabega. In če boš kdaj v življenju sre-

V težkih razmerah se nahaja Italija, ki se nikakor ne more osvoboditi

fašistovskega nasilja,

ki presega že vse meje. Umori in uboji, tatvine in druge lepe reči so na dnevnem redu. Kralj je popolnoma na strani zakonitosti, ali Mussolini se naslanja na črne srajce in vlada po svoji volji. On sam uvideva, da je taka politika zgrešena in da dolgotrajna ne more biti. Ali kaj mu vse to mar, on hoče nasititi svojo vladohlepnost in dobičkarstvo, pa četudi s koncem vse propade. Vse se dviga proti njemu in tudi zapuščajo ga mnogi. Ravno zadnje dni je bil pa precej v skrbeh zaradi liberalcev, ki so tudi z njim v vladi, pa niso zadovoljni, ker so pristajali zakonitosti. In liberalci so imeli velik shod, na katerem so sklenili, da se mora

obnovitev zakonitosti

izvršiti takoj. To pomeni, da je Mussolini zopet oslavljen, ker liberalci so moč na stranka, ki radi svojega svobodoumnega stališča pridobiva vedno nove privrženke. Je vse zastoj, fašizem pomeni pogubo Italije. Danes je Mussolini še domišljav, toda prav naglo se kolo njegove sreče utegne obrniti tako, da ga bo ista Italija, ki ga je spravila kvišku, zopet prikrajšala in ga preklinjala.

Dopisi

PREDDVOR NAD KRANJEM. Pri nas seveda tudi napredujemo v vseh ozirih, a najbolj na polju prosvete. Poleg dveh gledaliških odrov, ki se medsebojno ljuto bijeta za obstanek, imamo še razne druge organizacije. Oziroma vsaj tukajšnji Orli razglašajo, da tudi pri nas obstajajo Orjunaši in Sokoli, čeravno, žal, doslej še nista bili osnovani ti dve organizaciji. Toda Orli imajo s temi svojimi agitacijami seveda svoj namen, ker se ne strašijo niti najpodlejših laži in obrekovanj, samo da bi okoristili sebe in škodovali dramskemu odseku šolskega odra, ki se je res nedavno ustanovil in po hudih borbah že kaže lepe pro-

čala njega, ki se skriva pred nama in pred sramoto, mu reci, naj poravna pred Bogom svoj veliki dolg, jaz sem mu odpustila. Ako ti bo očetu kaj takega težko povedati v obraz, se spomni, da je bila to želja in naročilo tvoje umirajoče matere.»

Francka je prikimala v znamenje, da bo izpolnila voljo svoje matere, ki si je oddahnila, kakor si oddahne delavec po prestanem trudu. Hvaležno je povzdignila svoj pogled, ki je obstal na sliki sv. Lucije, viseči na steni nad njeno posteljo.

«Vse sem ti povedala in laže mi je pri srcu,» je pričela zopet po kratkem molku. «Zdaj pa naj še obračunam z Bogom. Stopi, dragica, v vas in naroči Resniku, ali kakemu drugemu sosеду, naj mi pripelje duhovnika.»

Francka si je obrisala solzne oči, popravila ruto in predpasnik in že je hitela proti Resniku, kateremu je razodela materino željo.

V prvem večernem mraku se je po stezi, vodeči na Goljavo, pomikala lučka proti Resnikovi koči. Duhovnik s sv. popotnico je stopal za odkritim Resnikom, ki je nosil v eni roki prižgano svetilko, v drugi pa je držal zvonec, čigar mili glasovi so naznajali prihod tolažnika umirajočih. Pred vasjo so ju s prižganimi svečami čakali vaščani, pojoči: «O kam, Gospod, gre tvoja pot...?»

svetno-napredne uspehe. Vsa hujskarija proti temu društvu je imela le bore malo uspeha. V orlovsko gnezdo je sicer prifrčalo par novih Marijinih devic, ki pa jih Orlom čisto nič ne zavidamo. Saj vidimo, da jim je zmisel za organizacijo postranska briga, glavno pa le harmonika in ples. Kadar načelnica komandira nastop k vajam, se takoj vidi, da so Orličicam plesne igre bolj po volji kakor pa orlovska komanda. Sicer jim pa to veselje privoščimo, povemo pa samo to, da nas taki vzori organizacijskega dela ne bodo več spravili iz ravnotežja. Če pa bo še kaj obrekovanja in gonje proti našim ljudem, se bomo drugače pomenili. — Kontorist.

TREBELNO PRI MOKRONOGU. Prejmi, predraga «Domovina», tudi od nas obilo pozdravov in par vrstic. Radi čitamo tvoje novice in zanimive podlistke ter pravimo: «Po vsej trebelski fari gre en glas, le «Domovina» je za nas!» Toda kakor drugod, imamo tudi pri nas prav različne ljudi in vmes ženske, ki jim je ljubi Bog namesto daljše pameti le jezik podaljšal. Posebno enemu takemu dekletu, ki se ji leta sicer sučejo okrog 50, a je jako pobožna, se mi trebelski fantje in dekleta prav lepo zahvaljujemo za njeno zvesto klepetanje in opravljanje. Sicer se za njeno besedičenje prav malo zmenimo, ker se bomo po potrebi z njo pogovorili pred sodiščem, toda opozorimo jo pa vendar, da naj raje svoje mišljenje in besede nameni resnični pobožnosti, pa bo imela več zaslug pred Bogom in pred ljudmi. Naj zaenkrat to zadostuje. Pa še drugi kaj, predraga «Domovina»! — Fant od fare.

SV. KRIŽ PRI KOSTANJEVICI. Pri nas so bile občinske volitve razveljavljene, ker so klerikalci na kandidatnih listah podpise ponarejali. Nove volitve se bodo vršile 9. novembra t. l. Da bi dosegli klerikalci zmago, so mnoge naše somišljenike izreklamirali, to je črtali iz volilnega imenika. Volilci, ki so volili pri državnozborskih volitvah in pri zadnjih občinskih volitvah, so naenkrat postali za volitev nesposobni. Pri občinski upravi se šikarirajo naši somišljeniki na vse mogoče načine. Razmere v občini so podobne španskim inkvizicijam. Občinski tajnik, mladenič brez vsa-

kega pojma o življenju, dela našim gostilničarjem zaradi godbenih licenc in drugih zadev take neprilike, da postajajo ljudje nad tem postopanjem vsak dan bolj ogorčeni. Edini večji dohodek naših občanov je vino, in namisto, da bi občina podpirala razpečevanje vina, dela zapreke, kjerkoli le more. Posojilnica istotako ne dá našim somišljenikom nobenega denarja, četudi je denar naših občanov. Takoj po volitvah je pozvala posojilnica naše somišljenike, da vrnejo denar, ker bo sicer tožila. Klerikalni agitatorji lazijo od našega somišljenika do somišljenika in obljubljajo nebesa na zemlji, če bo volil z njimi. Kdor bo zaupal njim, bo imel odpustke za vse večne čase, lahko je meso na veliki petek, sploh lahko dela, kar hoče, vse mu bo odpuščeno. Zaupajte vendar nam, saj smo edino le mi, ki delamo v imenu božjem. Proč z brezverci, proč z ljudmi, ki podpirajo organizacije za pobijanje ljudi. To so njihova glavna agitacijska sredstva. Mi pa pravimo: Vsaka stvar traja le en čas. Naš cilj ni, varati ljudstvo s stvarmi, ki nimajo nikake poštene podlage. Naš cilj je, postaviti na čelo občine samostojnega moža, ki bo upošteval želje vseh občanov, ki bo delal v prid občine ne glede na desno ali levo. Občani, bodite previdni, poslušajte glas domačinov, onih, ki so v občini rojeni in v občini vzgojeni. Ti najbolj vedo, kje nas čevlji žuli. Do sedaj imate že toliko izkušenj, da pač ni treba več mnogo razmišljati, komu boste zaupali. Naj se nikdo ne odteguje delu zaboljšanje občinskega gospodarstva. Vsakega posameznika je sveta dolžnost, da z lastnimi očmi gleda, kaj se krog njega godi, in da z lastnimi ušesi posluša obe plati zvona in da z lastno pametjo razsoja, kaj je dobro in kaj slabo. Stopite, vaščani, skupaj in skupno razmotrivajte vprašanje občinske politike. Ako boste pošteno mislili, boste na dan volitev oddali svoj glas onemu, ki je vedno za vas, ki hoče nepristransko reševati občinsko gospodarstvo.

VELIKE LAŠČE. Pri nas se pravi: Jezik za zobe. Če jim odgovoriš, takoj si zgagarček, demokratček, malkontent, hinavec, mlečno-zobež, smrkvavec itd. Ni torej čuda, da po ta-

Duhovnik se je obrnil ter jim podelil blagoslov, nakar so se vsi skupaj bližali razsvetljeni koči, kjer se je končalo petje z ganljivo kitico: «Glej, hišica sirotina Te željna je sprejeti...»

Bolnici se je po duhovnikovem odhodu poslabšalo telesno zdravje, izboljšalo pa se je njeno duševno stanje. Več je niso begali glasovi, prihajajoči iz preperle stene; duhovnik ji je razložil, da jih povzročajo črvi, ki razjedajo trhlj les. Po nekaj dneh se ji je izvil iz prsi zadnji vzdih in njeno oko je orosila zadnja solza zemeljskega trpljenja.

Francka se je po njeni smrti poslovila od sosedov ter je odšla v prostrani svet. Usoda jo je zanesla na Koroško v prijazno mestece, kjer je bila po posredovanju neke dobrotnice sprejeta v službo pri usmiljenkah tamošnje bolnišnice.

IV

Clovekovo srce je kovačnica, kjer se ne prestando kujejo naklepi, ogrevajo občutki, nabija in tolče na naklo razuma kladivo vesti. Meh, naša življenska moč pa piha in razpihava iskre, vnema strasti ter zbujajo naše misli in želje, ki neutešene švigajo sem in tja. Celo življenje je slično verigi, sestoji iz posameznih udov — dni, mesecav in let — ki se drže in oklepajo drug drugega, kakor jih

je razvrstil kovač. Kakor en sam pogrešen ud pokvari celo verigo ter jo stori nerabno, tako je en sam nesrečen dan lahko usoden za vse življenje.

Zrtev takega nesrečnega dneva je postal kakor mnogi drugi tudi Resnikov France z Goljave. En sam nepremišljen korak, s katerim je stopil na napačno pot, mu je skalil mladost ter onesrečil življenje. Kot pregnanec se je potikal po svetu, samemu sebi v nadlego, zakaj ničesar ni imel več v sebi, kar bi mu bilo oslajalo ure življenja.

Tej njegovi notranji bridkosti se je pridružila še telesna bol. Prehladil se je pri napornem delu v tovarni, kjer je opravljal službo kurjača. Moral je v bolnico, ki so jo v tistem kraju oskrbovale usmiljenke. Bolezen je napredovala ter je postala neozdravljiva; kazalec na uri časa se je z vso naglico pomikal proti številki, s katero je bila zarisana zadnja minuta njegovega življenja.

Bolniške sobe v tako zvanem tovarniškem oddelku je oskrbovala tridesetletna dekla, ki je, dasi še novinka, vestno in natančno opravljala svoje delo. Francka — tako so jo klicale usmiljenke — je bila za službo v bolnici kakor ustvarjena. Njena potrpežljivost, redkobesednost in marljivost jo je dičila v opravilih ter jo povzdigovala nad druge posle.

kem dežju pri nas radi rastejo »demokratarčki in zgagarčki«. Bog ve, zakaj naj bi imel kdo od nas ranjeno srce. Ali morda zato, ker vi za nas ne marate? O, to bomo že lahko preboleli, saj nimamo od vas do sedaj še nikakih dobrot, čeravno ste jih svoj čas obljubovali. Milo lažete, ko pravite, da smo naprosili klerikalce za kandidate. Res je, da so nam oni sami ponudili kompromis, katerega smo sprejeli pod pogojem, da pri teh volitvah ne sme biti med nami nič političnostrankarskega, nego samo gospodarski interes za trg Velike Lašče. Resnica vas bode v oči, zato jo je treba zavijati. Gospodje, kakšno pa je bilo vaše stališče, ko je vaša glava v skupščini glasovala za klerikalno vladno? Čas je že res, da bi se začelo pri nas kako boljše gospodarstvo. Vodovod in elektriko delate že več let, trg je povsod zanemarjen. Le pogledajte, kakšno imate pokopališče. Pustite, da vam leta in leta pobirajo dohodke drugi, kadar bo pa prišlo do popravila, boste pa pritisnili na ljudske žepe. Bomo videli, če ima novi trški odbor res zmožnosti, to stvar spravi v red. Komande si v nobenem primeru ne lastimo, ker vemo, da nimamo večine. Kontrola in kritika pa se boste morali že podvreči, čeprav vi pravite, da je to sama jezica in zgagarstvo. Če mi res lahko mirno spimo, pa vsaj poskrbite, da ne bo zopet tako, kakor je bilo do sedaj, ko se je pri prevzemu trške blagajne našlo v njej preko 18.000 K zmanjkovcev. Seveda so se morali nadomestiti s praviimi bankovci. Političnih bolečin pri nas ne poznamo. Gotovo pa ste jih že večkrat občutili vi sami, ker veste, da tudi taka bolezen eksistira. Tudi nam naša eksistenca ni prišla sama od sebe. Vsakdo naj si kupuje svoje potrebščine tam, kjer je z njimi najboljše in najceneje postrežen. To svobodo hočemo v Laščah imeti.

SV. MIKLAVŽ NAD LAŠKIM. Tudi pri nas je že ljudstvo sito klerikalnega terorja. S precejšnjo vnemo delajo klerikalci proti naprednjakom, toda vse to je zaman; z veliko hitrostjo prodira pri nas naprednost. Vse klerikalne akcije proti demokratom so brez uspeha. Klerikalci izgublajo med tukajšnjimi trezno mislečimi vse zaupanje, kajti uvidevamo, da

ni stranke, ki bi znala ljudi tako grdo »potegniti« kakor ravno klerikalna. Kljub temu, da imajo klerikalci v Beogradu kar štiri ministre, vendar ne store za nas kmete in delavce čisto nič koristnega. Take protiljudske stranke pa ne rabimo; zato proč s klerikalci!

LAŠKO. Ata Hrastnik, šef SLS. za okraj Laško, so popolnoma obupani, ker gre vse pametno ljudstvo za demokrati. Pozabili so, kako so lani robantili ob vsaki priliki po advokatih, češ, da so nepotrebni in da so vsi proti kmetom. In kaj pa letos? Mobilizirali so pogostoma dr. Ogrizka, četudi je advokat, da je prišel reševati potapljaljočo se klerikalno ladjo v laškem okraju in s tem rešil Hrastnikovega ateka mnogih sitnosti, skrbi in dela. Kljub temu pa je smrt SLS. v našem okraju zasigurana in vse lekcije dr. Ogrizka so in bodo brezuspešne.

SV. RUPERT V SLOVENSKIH GORICAH. Dovolite, g. urednik, da se tudi od nas oglasimo. Imamo mnogo zanimivega povedati. Dne 14. septembra je bil pri nas orlovski tabor. Vrli Orli in Orlice so se zbrali, napravili daljšo polomijo in imeli več zelo izzivajočih govorov. Krona vsej prireditvi je bilo splošno pijanstvo in ples do ranega jutra. Nam »liberalcem« očitajo vse mogoče, sami pa smejo vse počenjati. Druga novica Vas bo tudi zanimala. Dne 23. septembra so v našem farovžu rabili babico. Farovška dekla, mlado in brhko dekle, je rodilo v hlevu — prav po svetopisemsko — močnega sinčka. Kdo je oče, je še uganka. Čudno pa se je sosedom zdelo, da je sinček naenkrat utihnil in ni bilo o njem ne duha ne sluha. Končno se je začelo tudi orožništvo za to stvar zanimati. Po štirih dneh so srečno našli sinčka, a žal mrtvega pod senom. Komisija je dognala, da je umrl nasilne smrti. Otroka so pokopali in mater spravili na varno. Kaj boste rekli, g. župnik, ki ste vsako žensko, ki je prinesla nezakonskega otroka h krstu, sprejeli z ne baš lepimi besedami. Kako bi vi rogovili, če bi se to zgodilo kaki drugi ženski! Da, da, g. župnik, vera peša.

SV. TROJICA V HALOZAH. Poslušajte, dragi bralci »Domovine«, kako so hodili naš

gospod kaplan z Marijino družbo na shod v Leskovec. Ob začetku shoda je prednica imela proti alkoholu in plesu hud govor, ki so ga menda naštudirali gospod kaplan. Nato je leskovška Marijina družba priredila predstavo; ko pa je ta bila končana, so bile že tudi pozabljene lepe besede proti plesu in alkoholu, zakaj gospod kaplan, prednica in ostale so se podali nemoteno k okrepčilu v gostilno. Kdaj in kako so se razhajali, pa ne smemo povedati... Morda pa prihodnjič kaj več. — Fant od trojiške fare.

Gospodarstvo

ODDAJA VINSKIH TRT IN SADNIH DREVESK IZ DRŽAVNIH TRTNIC IN DREVESNIC MARIBORSKE OBLASTI.

Oddelek za kmetijstvo v Mariboru nam pošilja:

Prihodnjo spomlad se bodo oddajale iz državnih trtnic in drevesnic v mariborski oblasti trtne in drevesne sadike najbolj uvedenih vrst, kakor: laške graševine, muškatega silvanca, belega burgundca, rumenega šipona, zelenega silvanca, žlahtnine i. dr., cepljeni na riparijo portalis, rupestris št. 9, solonis 1616.; nadalje od jablan: štajerskega mošanjca, renskega bobovca, baumanovke, kanadke i. dr. po naslednjih znižanih cenah:

Cepjenke la po 1500 Din, ila po 1500 Din za 1000 komadov; korenjaki la po 250 Din, ila po 75 Din za 1000 komadov; ključi la po 100 Din, ila po 35 Din za 1000 komadov; drevesa (visokodebelnata) la po 15 Din, ila po 10 Din za komad.

Te cene veljajo le za manj imovite posestnike, ki doprinesejo ob pristojne občine tozadevno potrdilo. Imovitejšim posestnikom se zaračunijo trte in drevesa za 50 odstotkov dražje. Nadalje veljajo te cene le na oddajnem mestu, v dotični trtnici ali drevesnici. Za omoč in dovoz na železnico se zaračunajo lastni stroški.

Pri dodelitvi se bodo v prvi vrsti upoštevali vinogradniki in sadjarji mariborske oblasti, potem šele ostali.

Tudi pri bolnikih je živela ljubezen in zaupanje. France, čeravno boreč se s hudimi telesnimi in dušnimi mukami, je občudovaje gledal spretno postrežnico ter se je vpraševal na tihem, kdaj in kje je že videl njeno obličje. Nič manj je ugibala Francka, kdo naj bi bil neznan mož in nehote se je spomnila Resnika z Goljave, čigar obraz se ji je zdel sličen bolnikovemu. Opazivši, da jo na skrivnem lovijo njegovi pogledi, se je umaknila iz njegove bližine in tudi od daleč je krotila svojo oko.

Bolnika se je nekega popoldne lotila huda žej, zaprosil je postrežnico, naj mu prinese vode. Takoj mu je izpolnila željo in ko je stala ob njegovi postelji, je uzrla nad vzglavjem tablico z napisom: »France Resnik, tovarniški delavec«; za tem je stala tuja beseda, zdravnikova opomba, katere ni umela.

»France Resnik« je ponovila na tihem in notranji glas ji je rekel: »On je, kateremu je namenjeno naročilo tvoje umrle matere — torej oče...«

Francka se je premagovala, da ni vzkliknila presenečenja ob tem nepričakovanem svidenju. »Vi ste France Resnik z...« — je pričela s tresočim glasom.

»Z Goljave« je dostavil bolnik, zaupljivo zroč v postrežnico.

»Znana mi je ta vas,« je govorila Francka, uverjena, da govori z očetom. Tam sva živeli z materjo, ki je umrla v Resnikovi koči. Marsikako solzo sem videla teči po njenem licu. Svojo boleost mi je odkrila šele pred smrtjo. Rekla je: »Če boš kdaj v življenju srečala njega, ki se te sramuje, mu reci, naj svoj dolg poravnava pred Bogom, jaz sem mu odpustila.« S težavo je izgovorila Francka te besede in le spomin na mater jo je osrčil, da je izvedla njeno naročilo.

»In kdo je bila ta žena?« je vprašal France z glasom, razodevajočim osuplost.

»Lucija Starman,« je povedala jokaje, »jaz sem Frančiška, njena nezakonska hči«...

»Lucija!« je zaklical divje ter je hotel planiti iz postelje. A bil se je le nekoliko dvignil in že je radi slabosti omahnil na blazino. »Francka,« je pričel mirneje in beseda je letela vanj, »tudi jaz sem bil nesrečen! Glej, tu notri,« roko je položil na prsi, »tli kakor žerjavica«...

»Ona Vam je odpustila,« je ponovila mat. rino naročilo. »Tudi Bog Vam bo odpustil.«

»Se ti mi odpusti,« je zaprosil bolnik; z roko je segel po telovniku, iz čigar notranjega žepa je vzel hranilno knjižico. »Moji prihranki so,« je govoril, ko se jo je Francka branila sprejeti in ni ji odjenjal prej, da jo je spravila

v žep. Nato se je sočutno sklonila k bolniku in njene solze bi bile dolgo močile njegovo velo desnico, da se niso odprla vrata in v sobo je stopila usmiljenka v spremstvu zdravnika, ki je prišel pogledat k bolnikom.

Francka se je odstranila od postelje ter je nadaljevala svoje delo. Ko se je zdravnik približal Francetu, je skomizgnil z ramo, nakar je pošepnil sestri nekaj nerazumljivih besed. Oba sta nato odmajala z glavo. Francka je medtem dovršila delo ter je zapustila sobo.

Bolnika so še tisti večer pripravili za večnost. S svitom jutranje zarje se mu je iztekla ura življenja. Tujina mu je vzela srčni mir in tujina mu ga je zopet vrnila...

Francka je našla drugo jutro očetovo truplo v mrtvašnici, kjer je pokleknila pred črno rakev ter molila za pokoj njegovi duši.

Na Goljavi so pozabili Starmanico brez posebne žalosti. Celo koč, v kateri je preminula, se je zasmehljala po dolgih letih svoje zapuščenosti. Resnik jo je dal popraviti in pobeliti stene; žgoča apnena tekočina je pokončala črve, razjedajoče njeno osrčje. Z njimi je izginila zadnja sled, spominjajoča na dogodke, ki so ostali skriti slednjemu vaščanu. Francka jih je nesla nerazkrite s seboj v grob.

Naročila na to blago morajo biti kolkovana (5 Din za vlogo) in se morajo vložiti najkasneje do 15. novembra t. l. ali pri pristojnem srezkem ekonomu ali pa pri dotični državni trtnici ali drevesnici, odnosno pri Vinarskem in sadjarskem nadzorništvu za mariborsko oblast v Mariboru. Po tem roku se razdelijo zaloge sorazmerno med vse opravice in se jim dostavi tozadevna nakaznica.

Drevesa se lahko dobe tudi že to jesen, toda le, če se vložijo naročila vsaj do 20. oktobra pri imenovanem nadzorništvu.

TRŽNI PREGLED.

ZITO. Na novosadski blagovni borzi se je 6. t. m. trgovala pšenica po 362 do 370 Din, ječmen po 340 Din, oves po 252 Din 50 par, turščica po 230 do 275 Din, moka «0» po 540 Din za 100 kg.

ŽIVINA. Na zagrebškem sejmu 8. t. m. se je prodajal kilogram žive teže: voli prvo vrstni 14 do 15 Din, drugovrstni 12 do 13 Din 50 par, tretjevrstni 10 do 11 Din 50 par, biki 12 do 14 Din, teleta prvovrstna 20 Din 50 par do 21 Din 50 par, drugovrstna 18 do 20 Din, svinje, debele 22 Din 25 par do 23 Din 50 par, mršave 18 do 21 Din 50 par.

KRMA. Cene na zagrebškem sejmu 8. t. m.: detelja 125 do 138 Din, otava in seno 125 do 150 Din za 100 kg.

— **Vrednost denarja.** Na beograjski borzi se je dobilo dne 7. t. m. v devizah: 100 avstrijskih kron za 9¼ pare, 100 madžarskih kron za okrog 9 par, 100 italijanskih lir za 299 Din 50 par do 301 Din, 1 dolar za 69 Din 25 par do 69 Din 30 par, 100 češkoslovaških kron za 206 do 206 Din 50 par. — Dinar je v zadnjem času zelo porasel.

— **Kisanje zelene krme za živino.** Vsa zelena krma, ki se ne more za zimo posušiti (trava, detelja, repna in pesna zelja itd.) se dá v jamah okisati in nam okisana služi celo zimo kot izvrstna krma za govejo živino, zlasti pa za molzno goved. Na državni kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu se že tretje leto prav z uspehom na ta pri nas še nov način spravlja in uporablja krma za govejo živino. Kmetovalci se vabijo, da se tega načina konzerviranja (ohranjevanja) krme poprimajo. V dneh od 6. do 18. oktobra se jim nudi na kmetijski šoli na Grmu prilika, da si ta način spravljanja krme ogledajo. Strokovni nasveti pri tem se jim bodo dajali vsak dan od 2. do 4. ure popoldne. — Ravnateljstvo.

Kmetijski pouk

S SADNEM NA SADNI SEJMI!

Prvi in glavni pogoj za napredek vsake gospodarske panoge je ta, da se panoga izplača, da gredo namreč njeni pridelki in proizvodi dobro v denar in da se pokaže lep dobiček. To velja za vse gospodarske vejice brez izjeme. Čim več nam nese kaka panoga, toliko bolj jo skušamo dvigniti in razširiti. To vidimo n. pr. pri živinoreji kakor tudi pri poljedelstvu, to vidimo pri vinogradništvu in pri našem sadjarstvu. Čim več nam nese sadje, bolj ga bomo sadili, pazili na prave sorte itd. Do sedaj se je za povzdigo sadne kupčije od strani sadjerejcev premalo storilo, dasiravno je ugodno vnovčevanje sadja glavni pogoj za povzdigo sadjarstva.

V bodoče mora biti naša glavna skrb, da se razvije po naših sadnih krajih dobra sadna trgovina. V to je treba, da privabimo sadne kupce in da jim gremo pri tej kupčiji v vsem tako na roko, kakor zahteva glede sadja, vlaganja in razpošiljanja sadna trgovina. Ponuditi jim moramo pri namiznem sadju le odbrano blago, da ga bodo dobro plačevali. Ker imamo v tem oziru sadjerejci vsi enake težnje, imamo tudi enake naloge, in je treba, da se tako prodaja skupno.

Razne naše pridelke prodajamo najlažje na sejmih. Ali bi se ne dalo tudi sadje na takih sejmih najbolje prodati? Ta misel se je polastila «Sadjarskega in vinarskega društva», ki hoče letos prirediti v ta namen prvi sadni sejem v Ljubljani. V zvezi z upravo Ljubljanskega velesejma hoče na tem prostoru spraviti v vzorcih vse tiste namizne vrste sadja, ki ga hočejo sadjarji prodati. Bližnji sadjarji lahko pripeljejo sadje prosto na vozovih. Sadje pa, ki se ima po železnici poslati na sejem, se ima vložiti v zaboj, ki drže po 20 kg in katere razpošilja društvo brezplačno na svoje podružnice, pa tudi na druge večje sadjerejce, oziroma gospodarske organizacije. Za kupce iz domačih in tujih krajev skrbi društvo, ki je v ta namen razposlalo v domače in tuje liste potrebna naznanila in oglase.

Sadni sejem ima trajati tri dni, namreč 18., 19. in 20. oktobra. Na sejem se sprejemajo le namizne vrste jabolk in hrušk in orehi. V vsakem zaboji sme biti le ena vrsta sadja, in sicer takega (t.j. take kakovosti), kakor ga ima dotičnik doma naprodaj. Vsak ponudnik sadja mora tudi naznaniti, koliko sadja ene in druge vrste ima doma naprodaj in koliko ga ceni. Za končno ceno se bo pogoditi seveda na sejmu samem in je zaradi tega navzočnost prodajalca ali vsaj po enega zastopnika sadjarskih podružnic kot pooblaščenca potrebna. V nasprotnem primeru bo posredovala prodajo uprava Ljubljanskega velesejma.

Vabimo tudi od naše strani, da se udeležijo tega sadnega sejma vsi interesenti, prodajalci in kupci.

TRAVNIK IN ŽITO.

Po Gorenjskem in tudi drugod vidimo travniške parcele sredi med njivami. To so tako imenovani njivski travniki, potem ornice ali menjalne senožeti. Zanimivo je opazovati pri takih travnikih razliko, ki se kaže v rasti travniške ruše in v rasti žita. Na takih njivskih travnikih opaziš navadno (posebno na plitvi zemlji), da je ruša komaj eno ped visoka, dočim je zraven stoječe žito visoko po en meter in više in je vse bolj bujne rasti kakor travniške rastline. Človek bi sodil, da je tej slabi travniški rasti vzrok gosta ruša, ki je iz trav in drugih zelišč, in pa neobdelana zemlja in da pospešuje močnejšo rast žita obdelana zemlja, ki nudi žitnim rastlinam vse ugodnejše pogoje za uspešnejši razvoj.

V resnici je pa vzrok iskati drugje. Travnike rastline so vajene gosti rasti in zaledinjeni zemlji. Te rastline se lahko prav tako dobro počutijo na neobdelani zemlji kakor žitne rastline na obdelani zemlji. Vzrok slabi in nizki ruši v primeri z bujno rastjo žita obstoji namreč v tem, ker travnike premalo gnojimo in ker manjka travniškim rastlinam tiste gnojilne moči, ki bi bila potrebna, da se ruša dvigne in da se različne trave bolj razvijajo. Zakaj pa dajejo po drugih krajih travniške parcele med njivami tako bogate in

lepe košnje? — Pri nas so travniki vse preveč prepuščeni svoji naravni rodovitosti. To je vzrok, da ruša trpi. Namesto da bi se jim redno in dobro gnojilo in da bi jim s tem nadomeščali, kar jim odvezamemo pri vsakoletnih košnjah, pa jih samo izrabljamo in zlorabljamo, kakor da bi bila travniška zemlja neizčrpna.

Slaba ruša naših travnikov, ki so v dobri legi, je posledica pomanjkljivega gnojenja. Brez gnoja in brez bogate rodovitosti ni bogatih košenj.

Našim travnikom je treba sploh več pozornosti, kakor smo je do sedaj obračali. Če bodo travniki stradali, bo stradala tudi naša živina, zlasti po krajih, kjer je čez zimo navezana na travniško krmo in na slamo in kjer manjka živini drugih močnih krmil. In v takih razmerah se nahajamo pri nas povsod.

Prosveta

Pastuškin, Križev pot Petra Kupljenika. Zgodovinska povest. V Ljubljani 1924. Založila Tiskovna zadruga v Ljubljani. (Cena broširani knjigi 17 Din, vezani 22 Din, poštnina 75 par.) Ko se je koncem 16. stoletja reformacijsko gibanje po naših krajih že moralo umikati brezobzirnim metodam protireformacije, je še skušal po gorenjski strani predikant Kupljenik priboriti novi veri zmago. A škofjeloški gospod ga je dal zapreti ter ga nato izročiti fanatičnemu goriškemu župniku Nepokoju. Tako je Peter nastopil v vojaškem spremstvu svoj križev pot, čigar prva postaja se je zaključila v tolminski grajski ječi, katero je kmalu zamenjal z ječo goriškega gradu. K telesnim mukam so se nagromadile še duševne: po zvesto vdanem rojaku Gompi izve o smrti očetovi, ljubljena hčerka Stefanija mu je onečaščena in ujeta, žena mu je porodila božjastnega sina. Zarek upanja na rešitev v poglavarjevi kapelici mu je komaj zasijal, a tudi že ugasnil: trpin nastopi tretjo postajo mučeništva proti Vidmu, kjer izreče «sveti sod» nad njim obsodbo, ki bi se gotovo tudi izvršila, da se ni človeško čutečemu generalnemu tajniku posrečilo najti v ječi pota do Kupljenikovega srca. — Pisatelj nam je podal izredno plastično sliko časa, ko je n. pr. začela verska sekta skakačev uganjati svoje orgije in je še cvetelo inkvizitorstvo. Ostra karakteristika oseb od fanatika Nepokoja pa do simpatičnega starčka patrijarha Grimanija, izpiljena pesniška dikeija — vse to daje povesti trajno literarno vrednost. — Knjiga se naroča pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani.

Socialna zakonodaja v naši državi. Sestavil Š. S. Izdala Strokovna komisija za Slovenijo (Pokrajinski odbor G. R. S. J.) V Ljubljani. Izšla je knjižica, ki je bila za orientacijo delavcev kakor podjetnikov že zdavnaj neobhodno potrebna. K razčiščenju nejasnosti in neorientiranosti o veljavnih in razveljavljenih zakonih v raznih panogah socialne zakonodaje bo ta knjižica mnogo pripomogla. Knjižico je uredil odličen delavec na polju socialne zakonodaje, ki se je z vprašanji delavske zakonodaje pečal pri delavskem oddelku Pokrajinske uprave za Slovenijo. Gradivo, ki je obseženo v knjižici, je obdelano skrbno in izčrpno. Priporočamo knjižico tako podjetnikom kakor delavcem, ker bo lahko obema prihranila marsikak nepotreben spor in markako nepotrebno pot. Knjižica se dobi po vseh knjigarnah in stane izvod 10 Din. Naroča se pri Strokovni komisiji za Slovenijo v Ljubljani, Selenburgova ul. 6, II. nadstropje.

Beležke

+ **Preganjanje uradništva**, kakor ga je uprizorila sedanja vlada na podlagi klerikalnih zahtev, ostane nepozabljeno poglavje iz sedanje črne strahovlade. Posebno trpi učiteljstvo in pa železniško uradništvo. Prosvetno in pa železniško ministrstvo imata namreč v rokah oba glavna klerikalna »maherja»: Korošec in Sušnik. In ta dva sta seveda na vladni stolici hotela v polni meri zadostiti svojim strankarskim strastem. Odstavljala sta po vrsti najuglednejše in najposobnejše može, jih premeščala s familijami vred ali pa sekirala, kjer sta jim le mogla do živga. Ko bo njune žalostne ministrske slave že davno konec, bodo Korošca in Sušnika še preklinjale solze prizadetih obitelji in neopustljiv srd vseh številnih prizadetih.

+ **O klerikalni kulturi**. »Slovenec« se je zadnje čase kot glavno glasilo škofovskega in klerikalnega štaba precej razkoračil ter pričel širokoustiti o farovških zaslugah za slovensko prosveto. Naj govorijo suha dejstva, kako je slovenski klerikalizem pri nas nastopal proti vsemu, kar se je gibalo v smeri narodnega napredka! — Od pesnika Vodnika do Aškerca, Gregorčiča in Medveda je škofovska klika zatirala lastne duhovne sobrate, ki so se upali svobodneje zadihati. Še pred dvajsetimi leti je dal škof Jeglič pred škofijo zažgati zbirko Cankarjevih pesmi. Ko se je v Ljubljani postavljala spomenik Primožu Trubarju, prvemu početniku slovenskega slovstva, je škof izdal poseben pastirski list proti temu. Sokolstvo, ki ima ogromne zasluge za telesni in duševni preporod slovenske mladine, je že od početka obsojeno na najhujšo farovško gonjo. Slovensko učiteljstvo, ki je kakor pri vseh narodih prvi nosilec ljudske izobrazbe, je od nekdaj izpostavljeno klerikalnim in farovškim nasilnostim, ker noče kloniti tilnika. Skraška, vsak slovenski prosvetni delavec in vsaka prosvetna organizacija, ki noče služiti klerikalnim političnim ciljem, ne najde milosti v farovških očeh. Zanje so Orli, Marijine device, tretjeredniki in pa klerikalna glasila, ki imajo na vesti grmado časnikarskih tolovajstev! In se še drznejo hvaliti s klerikalno »prosveto»!

+ **In še enkrat: Kaj je s klerikalnimi obljubami?** Tedni potekajo, meseci tudi, klerikalci se držijo vladnih stolic in korit kakor klop, o izpolnitvi vsaj nekaterih prejšnjih obljub pa ni ne duha ne sluha. Davki se izjemajo brezobzirneje ko kdaj prej, naši fantje so še nadalje v Macedoniji, in o avtonomiji zadnje čase v klerikalnih listih sploh niti ne čitamo besede več. Vrh vsega pa so še nesramni; ne samo napram nasprotnikom, ker to je stara reč, marveč tudi proti svojim lastnim pristašem — kmetom in delavcem. Pred vso javnostjo protežirajo samo svoje ožje izbrance, jim preskrbujejo mastne službe in preskrbujejo vsakojake podpore. Kmetom in delavcem, ki so edini dvignili tigre kvišku, pa ne privoščijo niti prijazne besede, temveč jih samo odpravljajo z nadaljnjimi farbarijami, češ: Čakajte še nadalje, če hočete, ali pa stran od nas in jezik za zobé. Toda potrpljenje slovenskega ljudstva se bliža h kraju. Kakor z goljuhom na sejmu, tako bo obračunalo tudi s klerikalnimi tigri. Poročila o ogorčenju, ki jih prejemo iz vseh slovenskih krajev, obetajo klerikalnim tigrom še strahovit zobobol. Če ne prej, pa gotovo pri volitvah.

Tedenske novosti

* **S povestjo »Krvavi denar»**, ki jo je spisal g. Anton Stražar, čitateljem »Domovine« že dobro znan ljudski pisatelj, pričnemo v prihodnji številki. Opozorjamo nekatere zamudnike, da čim prej poravnajo zaostalo naročnino, ker bomo po toliko brezuspešnih pozivih končno prisiljeni ustaviti list. Ker bo naša povest izredno zanimava in, ker bo sedaj »Domovina« imela zopet večkrat prilogo, za trdno pričakujemo, da se bo vsakdo odzval našemu pozivu. Pridobivajte tudi novih naročnikov! Opozorite vsakogar, kdor še ni naročnik, na našo novo povest.

* **10. oktober**. Danes poteče četrta obletnica nesrečnega koroškega plebiscita, pri katerem si je nezavedno slovensko ljudstvo na Koroškem izbralo rajši Nemca za gospodarja kakor lastno svobodo. 10. oktober naj nas vsako leto spominja, da imamo na Koroškem še ljudi naše krvi, katerih ne smemo pozabiti, dasi so nas zatajili — sicer ne vsi, toda v večini.

* **Kraljevo kronanje odgojeno**. Letos bi se moralo vršiti svečano kronanje naše kraljeve dvojice. Ker pa vse tozadevne priprave še niso končane, je kronanje preloženo za prihodnjo sponlad. Svečanostj bodo trajale dva tedna.

* **Kraljev dar gasilnemu društvu**. Njegovo Veličanstvo kralj Aleksander je prošovoljnemu gasilnemu društvu v Paški vasi poklonil 1000 Din za novo društveno zastavo, ki je bila 21. septembra slovesno blagoslovljena. Društvo pa je poklonilo Njegovemu Veličanstvu srebrn žebelj z imenom visokega dobrotnika. Žebelj se pribije v drog zastave.

* **60letnico svojega rojstva** je praznoval Edo Slajmer, ki je odličen znanstvenik in znan zdravnik.

* **Nadškof Bauer v Rimu**. Te dni odpotuje zagrebški nadškof dr. Bauer v Rim, kjer bo od papeža sprejet v posebni avdijenci. Zagrebški nadškof se udeleži svečane otvoritve zavoda sv. Jeronima, ki je bil priznan naši državi. Časopisje naglašja, da je potovanje nadškofa dr. Bauerja v zvezi tudi z vprašanjem o imenovanju jugoslovenskega kardinala.

* **Prvi katoliški nadškof v Beogradu**. V konkordatu, ki je bil leta 1914. sklenjen med Srbijo in Vatikanom, je bilo tudi določeno, da papež imenuje za Beograd nadškofa, ki bi bil vrhovni poglavar vseh katoličanov v Srbiji. Radi izbruha vojne se ta določba konkordata ni izvršila. Sedaj pa poročajo iz Rima, da je papež imenoval za nadškofa v Beogradu apostolskega vikarja v Banatu pafra Rafaela Rodića.

* **Vrnitev naših rojakov iz Rusije**. Iz uradnih podatkov, ki jih je zbralo naše ministrstvo za notranje zadeve, je razvidno, da se je do sedaj vrnilo okoli 10.000 naših državljanov iz sovjetske Rusije. Med temi se nahaja tudi večje število žen in otrok. V Rusiji se nahaja še precej Jugoslovenov, ki se kmalu vrnejo v domovino.

* **Škofovska veleposestva**. Znano je, da imajo vsi škofje v Jugoslaviji ogromna veleposestva, ki jim jih je tekom stoletij skrpulala ljudska neumnost. Po prevratu so seveda ta posestva pripadla pod agrarno reformo, da se zemlja pravično razdeli med

siromašne ljudi, ki jo tudi obdelujejo. Škofje so radi tega že parkrat dvignili krik in vik, a so se samo osmešili pred javnostjo in razkrinkali s svojo pohlepnostjo. Ko pa je prišla nova vlada in je ministrsko stolicu za agrarno reformo prevzel klerikalec Vesenjak, poljedelsko ministrstvo pa dekan Kulovec, se je škofom zazdelo: zdaj ali pa nikoli več bomo rešili svojo bogatijo, toda tudi tokrat so se vrezali. Ko so se doznali škofovski naklepi, je Stipa Radić v javnosti tako ozmerjal jugoslovenske škofje, da so se znova stisnili v kot. Klerikalni listi pa so se seveda zavzeli za to, da cerkvena in škofovska posestva ostanejo nerazdeljena, oziroma da se zemlja, ki so jo siromašni seljaki že dobili v obdelovanje, vrne nazaj! S tem so enkrat jasno dokazali, da je vse njihovo govoričenje o krščanski ljubezni podla hinavščina. Kadar gre škofom za žep in bogastvo, tedaj jih mine licemerska usmiljenost in ljubezen do siromakov. Škofovska zemlja pa se mora dati tistemu, ki na njej trpi s svojimi žulji in krvjo. Naj sedanja vlada v tem oziru počenja, kar hoče, prišel pa bo čas, ko bo tudi krivično nagrabljenim škofovskim veleposestvom in njihovem tlačanstvu za vekomaj odklenalo.

* **Volitve župana v Kočevju**. Prošlo nedeljo so se vršile v Kočevju volitve župana. Nemci so se trudili na vse načine, da bi spravili nekaj Slovencev na svojo stran, kar se jim pa ni posrečilo. Izvoljen je bil za župana g. dr. Ivan Sajovic, ki je prvi res slovenski župan v Kočevju. Za podžupana je bil izvoljen g. Ivan Drobnič. Tudi za občinske svetovalce so bili izvoljeni samo odločni narodnjaki. S temi volitvami je dobilo Kočevje popolnoma slovensko lice in nemčurstvu bo kmalu popolnoma odklenalo.

* **Ameriška eskadra ob našem Jadranu**. Po vestih iz Splita prispe eskadra ameriške vojne mornarice pod poveljstvom admirala Anderewsa 10. t. m. pred Split. Za njen sprejem se vrše velike priprave.

* **Smrti Slovenca v tujini**. Umrli je dne 29. septembra v Schwarzu na Tirolskem gospod Franc Klemenc, rodom Ljubljančan, ki je bil pred približno 30 leti od ljubljanske tobačne tovarne tjakaj premeščen. Pokojnik si je ustvaril v tujini svoj dom, a s srcem je bil vedno pri Slovencih in je v počitnicah posebno rad posečal Ljubljano in Savinjsko dolino. Blag mu spomin!

* **Tako je!** Neki človek brez podpisa nam je poslal dopis, v katerem se pritožuje, da klerikalcev ne pustimo v miru, češ, da tudi pod Pašičem ni bilo nič bolje, nego še slabše. Za primer, kako slabo je bilo pod Pašičem, nam navaja nastopen dogodek: V Gorenjem Logatcu živi neki gostilničar-demokrat, in žena tega gostilničarja je neki bajtarjevi ženi zaračunala en krožnik juhe — čisto po judovski, kakor pravi neznani dopisnik. Sicer ne vemo, kake cene se zde dopisniku judovske, toda možak bi nam moral to pisati že prej, da bi mi skušali pri Pašiču intervenirati za znižanje cene juhi. Nas jako veseli, da nam je mož povedal, zakaj ni vladala zadovoljnost pod Pašičevo vlado.

* **Brez sledu je izginila hčerka beograjskega bankirja Dimitrija Jovanovića Katarina**, ki je bila poročena z Bolgarom Penevom ter živela z njim v Divotini pri Sofiji. Njo in njenega moža so najbrže odvedli roparji.

* **Železniška proga Ormož-Murska Sobota** bo lahko že letos izročena prometu, če bo jesensko vreme količkej ugodno za dela.

* **Priporočljiva služkinja** je 18letna Ana Varšek z Glinca pri Ljubljani, ki je nedavno po štiridnevni službi okraclala svojo gospodinjstvo za 100 Din gotovine in en par sandal, vzela poselsko knjižico in pobegnila. Nato se je nekaj dni potepala okrog, nakar jo je policija aretirala. Njena tovarišica je menila, da Varškova večkrat tako prakticira.

* **Samoumor 15letnega dečka.** V Trstu se je ustrelil 15letni mehaniški vajenec Marij Cincich. Bil je brez staršev in brez potrebne vzgoje.

Iz raznih krajev

* V Zgornji Šiški je neznan lopov vlomil v podstrešje posestnice Apolonije Vidmarjeve in, ker ni našel drugega primernejšega, je odnesel vozno plahto v vrednosti 300 dinarjev.

* V Vevčah je umrla ga. Helena Zrnec, roj. Debevc, vdova po posestniku in pekovskem mostru. N. v m. p.!

* V Trzinu je umrla v 75. letu starosti gospa Marija Deu. N. v m. p.!

* V Kranju je pred nekaj dnevi ponoči vdrl v prostore Kuraltove parne žage neki Ivan Čotar, doma iz Komna v Julijski Krajini. Odpeljal je 1500 Din vredno kolo ter odnesel še ročno železno blagajno in kos gonilnega jermena. Napravil je za okoli 4000 Din škode. Zločinec je po svojem dejanju gotovo pobegnil preko meje.

* V Kovači vasi pri Starem trgu je v sredo 1. oktobra popoldne nenadoma izbruhnil požar v poslopju posestnika Petra Mavrina. Uničil je hišo ter njegov in sosedov senik. Rešiti se je dalo zelo malo, zato je škoda tem občutnejša. Ogenj je povzročil 7leten otrok.

* V Kopačnici pri Gorenji vasi je bilo te dni ukradeno razno orodje v skupni vrednosti 1170 Din. Tatvine so osumljeni vojaki italijanske razmejitvene komisije.

* Pri Blanci se je smrtno ponesrečil Anton Divjak iz Zagradca. Ko je namreč stopil na železniški tir, je pridrvel vlak, ga vrgel na tla in mu odtrgal glavo.

* V Ptujju se bodo vršile občinske volitve 19. t. m. Slovenske stranke nastopijo skupno.

* V Vinnem pri Rogaški Slatini so priredili te dni velik kmetijski lov. Menda iz neopredvidnosti je bil na lovu 24letni France Zobec obstreljen. Ko so mu nudili prvo zdravniško pomoč, so ga odpeljali na dom. Za njegovo življenje ne obstoja resna nevarnost.

* V Rogaški Slatini je bil pretekli četrtek izvoljen za župana demokrat g. Alojzij Hvalec, tamošnji posestnik in mesar, za podžupana pa krojaški mojster Ivan Vidgaj, ki je tudi somišljenik JDS. Izvoljena sta bila z vsemi slovenskimi glasovi, dočim sta nemškutarja oddala prazne listke.

Sokolstvo

IZLET SOKOLA I. POD ŠMARNO GORO.

Taborenje na prostem gojijo danes skavti pa tudi izletniki iz velikih mest, posebno v Ameriki in zapadni Evropi. V nedeljo dne 28. septembra sta taborila pod Šmarno goro Sokol I. iz Ljubljane in pevsko društvo »Zarja« iz Tacna. Sokol je odhajal v jutra-

njih urah s Tabora, opremljen z vsemi pripravami: skupna kuhinja za 100 oseb, prtljažni voz, proviantni voz itd. Izletniki so taborili na prijetnem travniku poleg gozda tik pod Šmarno goro v najlepši jesenski naravi. Razgrnili so plahte, nikdar utrujena deca in mladina se je razvrstila k igram, kakor s svojim dobrodelnim kuhinjskim osobljem pripravljala skupni obed. Nekateri lupijo krompir, drugi donajajo kuriyo, tretji vodo. Razvije se živahna zabava na travniku in v bližnjem gozdu. Iznajdljivosti za razne igre v naravi ni konca ne kraja. Umirajoči jesenski naravi da mladina novo pomladno lice: na travniku žogajo, v gozdu igrajo mednarodno pošto, pod osamljenim drevesom pojejo, šef provianta pa zvesto čuva vozove z vsemi izletnimi dobrotami, da jih gospodarsko pravilno razdeli.

Pevsko društvo »Zarja« je mnogo pripomoglo, da se je izlet tako posrečil. Neumorno petje dobro izvežbanega zbora pod vodstvom g. šolskega vodje iz Šmartna, je oživelo goste iz Ljubljane, katerih število je v popoldanskih urah naraslo na 200. Za tečajnih okolišnosti vrši to pevsko društvo svojo nalogo, toda red in vztrajnost dosega povsod lepe uspehe.

Z majhnimi izdatki — mnogo zdrave zabave, rodbine z deco, posamezniki mladi in stari — vsi so prišli na svoj račun zabave in zdravega, okrog 20 km dolgega izprehoda. Zbrali smo se ob vznožju božjepotne gore vsi ene vere in misli v našo nacionalno in državno bodočnost — temu so veljale naše rodoljubne in nacionalne popevke.

Iz demokratske stranke

V soboto 11. t. m. se vrši plenarna seja K. O. JDS v Radomljah ob 8. uri zvečer. Seje se udeleži g. dr. Rape iz Ljubljane. V Hrastniku se vrši seja ob 5. uri popoldne. Udeleži se je g. Fran Majcen iz Ljubljane. — V nedeljo 12. t. m. se vrše plenarne seja K. O. JDS v Motniku, Zgor. Tuhinju in Zagorju ob Savi. Vseh treh se udeleži g. dr. Rape iz Ljubljane. Krajevne organizacije Izlake in Kote-drež se udeležijo plenarne seja v Zagorju ob Savi ob 9. uri zjutraj. — V Litiji se vrši plenarna seja istega dne ob 3. uri 15 minut popoldne. Udeleži se je delegat iz centrale. V Laškem se vrši ob 10. uri popoldne plenarna seja K. O. JDS za K. o. Laško in občino Sv. Krištof. Udeleži se je g. Fran Majcen iz Ljubljane. — V Borovnici se vrši plenarna seja K. O. JDS ob pol 8. uri zjutraj. Udeleži se je delegat iz centrale.

Zanimivosti

SAMOVOLJNOST STRELE.

V prejšnjih časih, ko še niso bili proučeni rarnavni pojavi zračne elektrike, je ljudstvo smatralo nevihte z grmenjem za kazen božjo. Ljudstvo je verovalo, da so nevihte delo peklenskih moči. Saj je resnica, da se električni žarki ponajbolj kakor demonske moči, ki se samovoljno poigravajo z ubogimi zemljani. Že često se je dogodilo, da so strele človeku raztrgale obleko raz telesa, da so vrgle ljudi v nezavest, a jih nič ranile.

Nekoč so se nahajali štirje mornarji na vrhu jamborja in v tem trenutku je udarila strela med njimi. Dva sta ostala na mestu mrtva in strela jima je raztrgala vso obleko. Dva pa sta ostala popolnoma nepoškodova-

na; a čudno je to, da jima je strela odtrgala čevlje raz nog.

Toda strele ne oropajo človeka le njegove obleke, ampak mu zažgejo tudi lase. Ta slučaj se je primeril neki gospodični v Franciji leta 1886. Šla je v nevihti z razprtim dežnikom proti domu. Naenkrat je blizu nje udarila strela, ki pa je ni prav nič poškodovala. Ko pa je prišla domov, je opazila, da nima več las na glavi. Isto se je primerilo leta 1812. nekemu mornariškemu častniku, ki se je vozil med nevihto po morju.

Nekoč je udarila strela skozi dimnik neke hiše, vrgla pokrov od posode, ki se je nahajala na štedilniku, in izpulila ključ od vrat.

Kot detektiv pa se je izkazala strela leta 1864. v Franciji. Nekemu zdravniku je bila ukradena denarnica, na kateri se je nahajal njegov bakreni monogram. Tatu niso mogli izslediti. Nekaj dni pozneje pa je bil zdravnik poklican k nekemu bolniku, ki ga je strela močno obžgala. Poškodovanca so slekli in na njegovi nogi je bil vtisnjen monogram zdravnikove listnice. In v resnici so našli pri njem ukradeno listnico. Električna je kovino raztopila in kovina je pustila svoje sledove na mesu.

Strele pa imajo v gotovih primerih tudi zdravilno moč. Dogodilo se je, da je v bližini nekega hromea človeka udarila strela. Učinek je bil ta, da je bolnik zopet pričel pregibati vse svoje ude.

× **Kača v gosji pečenci.** Na Češkem je neka gospodinja te dni kupila na trgu debelo gos, jo zaklala in preko noči postavila v klet na okno. Naslednje jutro jo je začela peči. Toda kdo bi opisal njen strah, ko se je v peči naenkrat začelo nekaj gibati in strašno piskati. Gospodinja je v strahu hitela po moža na vrt. A tudi ta se ni upal bliže pogledati, temveč je peč zaprl in počakal še pol ure. Vročina je medtem že pojenjala in obema zakoncema se je nudil zanimiv prizor. Poleg lepo pečene goske je ležala enako spečena velika kača. Obema je pošel seveda apetit in nista si mogla raztolmačiti, kako je kača prispela h goski. Toda stvar je enostavna. Kakor znano, si kače po solnčenju rade poiščejo hladen kraj. Tako je tudi ta kača zvečer zlezla v klet, se na oknu zbasala v mrtvo gosko in zaspala. Ko je gospodinja zjutraj vse skupaj postavila v peč, je kača seveda ležišče postalo prevroče, zato se je prevračala in strahovito sikala, dokler se ni izpekla z gosko vred.

× **Miš povzročila milijonsko škodo.** V Lilleu na Francoskem je te dni miš pregrizla v električni centrali glavno žico in povzročila kratek stik. Takoj so po vsem mestu ugasnile luči. Toda to bi bilo še malo. A v centrali je izbruhnil tudi požar, ki je uničil vse glavne stroje in motorje, tako da škoda znaša okrog 800.000 frankov, ali po naše nad tri milijone dinarjev.

× **Izreden slučaj.** V Bruxellesu je neki klepar, ki je na novi sedemnadstropni hiši uravnaval žleb, padel na zemljo, toda prav čudežno ostal pri življenju. Nikdo, pa niti sam klepar ne more pojasniti, kako je to mogoče, kajti pasti 27 metrov globoko na trdi tlak, pomeni gotovo smrt. Ta izjemni srečnik v nesreči pa je zunaj le malo poškodovan, pač pa toži o notranjih bolečinah. Zdravniki, ki vestno proučujejo način njegovega padca, izjavljajo, da bo nezgoda ostala brez kakih posebnih posledic.

Ženski kotiček

Kako ohraniš led. Ako zaviješ led v volneno krpo, se ohrani dalje časa, ker se zelo počasi taja.

Nepremočljiva lepenka. Lepenko naredimo nepremočljivo, če vzamemo tri dele mleka, en del ugašenega apna in tej zmesi pride nemo nekaj v prah stolčnega galuna. S to zmesjo prevleči lepenko in ko se posuši, jo prevleči še enkrat.

Lep za steklo. Razbito steklo zlepiš, ako napraviš zmes iz 25 delov jajčnega beljaka in 10 delov neugašenega apna, ki se razredči z 10 deli vode, in 55 deli žganega gipsa. S to zmesjo zlepiš steklo, porcelan, kako igračo ali kaj podobnega. Raztopi v razgreti žlici nekaj želatine in malo jesiha in s tem namaži predmete, katere zlepiš. Ako jesiha dodaš nekaj zrn kromokislega kalija in zlepljene kose držiš malo nad gorečo svečo, jih lahko postaviš tudi v vodo, pa ne spustijo.

Za smeh in kratek čas

Usoda.

Servacij: «No, kako se pa ti počutiš v drugem zakonu?»

Bonifacij: «Oh, čudna usoda! Moja prejšnja žena je vedno govorila, da take žene kakor je ona, ne bom nikoli več dobil. In glej, zdaj sem dobil drugo ženo, ki je — še hujša, kakor je bila pokojna...»

Skipajoči čevlji.

Peter: «Hej, tvoji čevlji pa hudo škripljejo. Stara vraža pravi, da je to znamenje, da še nisi plačani.»

Pavel: «Beži no s to neumnostjo! Zakaj pa potem ne škriplje tudi moj klobuk, pa obleka in površnik?»

V gostilni.

Gost: «Slišite, gospod oštir, tako majhna klobasa za 10 dinarjev, pa povrhu še smrdi!»

Oštir: «Nič ne zamerite; če bi klobasa bila večja, bi še bolj smrdela.»

Pri kosilu.

Dekla: «Čudno je to, da ne morem jesti mesa brez hrena.»

Hlapec: «O, pri meni je pa ravno narobe. Jaz ne morem jesti hrena brez mesa!»

Priredoslovje.

V šoli izprašuje učiteljica otroke, kakšne ptice poznajo. Otroci se po vrsti javljajo in naštevajo vse ptice, ki jih dnevno vidijo, pa tudi druge, o katerih so slišali. Zdaj se učiteljica spomni, da nihče še ni navedel — sove. Zato vpraša: «No, otroci, kako pa se imenuje tista ptica, ki se boji luči in se vedno javlja samo ponoči?»

Otroci pomišljajo, mala Francka pa je že pogruntala: «Gospodična, to je — štoklja. Pri nas je že trikrat bila, a jaz sem vsakikrat spala.»

Otroška usta.

V šoli razpravljajo o svinji in učitelj vpraša mesarjevega sinčka, iz česa se izdelujejo klobase. Dečko molči.

«Pa to bi moral ti vedeti, ker si mesarjev sin,» ga bodri učitelj.

«O, saj tudi vem, toda ne smem povedati, da me oče ne nabije,» se odreže mladi prefriganec.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Čanje. Vaš dopis bi Vam in nam nakopal tožbo. Sicer pa niti ne veste, kdo Vas je osleparil. — Uganke pridejo.

Izjava.

Podpisani Franc Dolenšak obžalujem žaljivke, katere sem izustil proti Mariji Vrtnjak, posestnikovi hčeri v Polancih, glede Franca Vrtnjaka, trgovca v Polancih, in njegove družine. Prekličem jih kot neresnične ter se zahvaljujem, da je g. Franc Vrtnjak odstopil od kazenskega zasledovanja.

Franc Dolenšak,

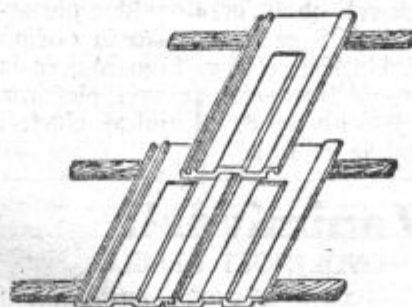
trgovec v Polancih št. 33.

74

MALI OGLASI

V najem dam takoj ali s 1. marcem 1925. gostilno in posestvo

z vsem inventarjem za več let in po dogovoru. Najemnik bi moral prevzeti oboje z živino vred. Reflektantje naj bi bili zmožni in zanesljivi, da prevzamejo imenovano gostilno in posestvo. Lahko se ponovno odpre trgovina z mešanim

Miklošičeva c. 13

43

Najcenejše strešno kritje!

Združene opekarne, d. d. v Ljubljani

prej VIDIC-KNEZ, tovarne na Viču in Brdu

prodajo v poljubni množini, takoj dobavno, najboljšo preizkušene modele strošnikov, z eno ali dvema zareza, kakor tudi bobrovec (biber) in

zidno opeko.

Na željo se pošljeta takoj popis in ponudba!

blagom. Zglasiti se je pri lastniku Simonu Ribariču na Uncu pri Rakeku (15 minut od postaje Rakek).

75

Priden in pošten fant

išče s 15. oktobrom mesto pekovskega vajenca. — Alojz Kump, Obrh št. 37, p. Dragatuš pri Črnomlju.

73

Lovci, gozdarji, delavci, priporočamo Vam, da si kupite

obleke,

pelerine, suknje, hlače, dežne plašče iz gume, vsakovrstno perilo po najnižji ceni le pri konfekcijski industriji

Drago Schwab, Ljubljana

Dvorni trg št. 3 (pod Narodno kavarno).

Največja zaloga vsakovrstnega blaga za moške in dečke. Zahtevajte vzorce!

Naročeno blago se razpošilja po poštne povzetju. V lastni režiji se izdelujejo usnjeni (kožni) rekelci, hlače in čepice v črni, rjavi in sivi barvi.

Obleke po meri.

Poceni češko perje!

Kilogram siviga opuljenega perja 70 Din, napol belega 90 Din, belega 100 Din, boljsega 120 in 150 Din, mehkega, jaknega, puha 200 in 225 Din, boljše vrste 275 Din. Pošiljavo carine prosto, proti povzetju, od 300 Din naprej poštne prosto. Vzorec zašlji. Blago se tudi zamenja in neugajajoče vzame nazaj. Naročila samo na trdiko BEREDIKT SACHSEL, LOBEZ št. 46 pri Plznu (Češkoslovaška). Poštne pošiljke trajajo iz Češkoslovaške v Jugoslavijo okrog 14 dni. 60

Domače čevlje domače industrije iz raznega blaga (samo na debelo) kupite 1885. ustanovljen vedno ugodno pri stari, leta 1885. trdki

CROBATH Franc družba I. O. I. KRANJ.

Trikotaza, flanelaste rjuhe, razne flanel, porhati, modna blaga za ženske in moške itd.

Manufaktura na debelo in drobno.

Prepričajte se pred nakupom o cenah in izbiri.

Ceniki na razpolago.

Pri nakupu zase in družino se Vam priporoča domače podjetje z dobrim trpežnim blagom samo

„Češkega izdelka“ - **Janko Češnik** - Ljubljana, Lingarjeva ulica

SUKNO za zimske suknje, štof, kamgarn; SUKNO za ženske mantelne, plašče, velour, pliš, žamet.

Novosti v volnenem in porhatastem blagu.

62

Originalke, kocke, svilnate, plišaste, žametaste, volnene rute in šerpe. Posteljne garniture, odeje domačega izdelka, konjski koci, plahte itd

Vse po znatno znižani cenil ————— Postrežba strogo poštena!